

שִׁירַת הַתַּנ"ךְ

בשנה האחרונה יצאו לאור כמה וכמה דיסקים המוקדשים ללשון המקורות. הגדול והמקיף שבהם הוא "שירת התנ"ך", האוסף המהומש (שיש בו חמישה דיסקים) החדש של רשת ג' וחברת "התו השמיני".

באוסף יש 111 שירים, שנכתבו בהשראת התנ"ך, וכן פסוקים מולחנים ומושרים.

לאוסף מצורפת חוברת מהודרת עם מילות השירים ופסוקי התנ"ך הקשורים לכל שיר ושיר (בעמודים אלה אנו מביאים שלושה מתוך השירים שבחוברת).

את האוסף ערכה עפרה הלפמן, מרשת ג' של "קול ישראל".

בהקדמה לחוברת כותבת עפרה:

"התנ"ך הוא ספר ההיסטוריה הראשון והקדום של העולם, וכמובן של עם ישראל: ספר החוקים, האטלס הכתוב של הארץ הזאת ושל עמי האזור, הספרות הקדומה שלנו, השירה, התפילה וההשראה.

לפירושים רבים זכה ספר הספרים שלנו, ואנו מביאים כאן לקט מן הפרשנות המוסיקלית בשיר ובפזמון.

עד סוף שנות החמישים היו השירים 'התנ"כיים' בעצם לחנים שנכתבו לפסוקים נבחרים.

ואולם אחר-כך החלו לכתוב גם שירים סביב סיפורי התנ"ך והאדרת הגיבורים. וכן החלו להעז ולהביט על התנ"ך בהומור, בכיקורת, ועם הזמן אף במחאה על-פי אמות המידה של ימינו, כשהסגנונות המוסיקליים מתחלפים בהתאם לתקופה: סגנון שירת העם, פזמוני להקות צבאיות, שירי אמצע הדרך, פופ ורוק.

בכך עוסקים שלושת התקליטורים הראשונים באוסף 'שירת התנ"ך', ואילו השניים האחרונים פוללים מבקר

פסוקים מולחנים מכל תקופות הזמר העברי ועד ימינו, שבהם קיימת שיבה אל המקורות – אולי בגלל הצורך בחיזוק ובהתרוממות הרוח והנפש בשעותינו הקשות. והגיתם בו יומם ולילה".

טיול מוסיקלי בשבילי התנ"ך

שאלנו את עפרה הלפמן איך נולד הרעיון לקבץ את שירת התנ"ך לאלבום.

עפרה: "התנ"ך היווה השראה (היה מוזה, אינספירציה) לכל תחומי האמנויות האפשריות, וכך גם לזמר העברי.

מדרי פעם, בחג שמחת תורה ובחג מתן תורה, הייתי עורכת תוכניות ובהן שירים מהתנ"ך, וראיתי שהתוכניות תמיד הפו גלים (זכו לתשומת לב רבה). תמיד הגיעו אלי טלפונים ממאזינים ששואלים איפה אפשר להשיג את השירים. רבים מהשירים היו פזורים, וחלקם היו קיימים רק בסרטיית 'קול ישראל'. כך נולד הרעיון לרכז את כל השירים הבולטים לאוסף.

וכך אספתי את השירים, שחלק מהם היו שכוחי אל (שכחו אותם), ובאוסף הזה הם יוצאים לאור בפעם הראשונה.

יש שירים רבים שנכתבו בהשראת התנ"ך ולא נכללו באוסף. כמו, למשל: 'קום והתהלך בארץ', 'בעמק דותן'. אלה שירים שנכתבו אומנם בהשראת התנ"ך; אך בשלב מסוים נאלצתי לחתוך, ושירים שאינם שירי תנ"ך ממש – לא פללתי באוסף.

בחוברת המצורפת לדיסקים היה לי חשוב להביא בצד השיר את הפסוק מהמקורות וגם את מראה המקום המדויק. זאת כדי שהקורא יישאב לתוך התנ"ך עצמו, אל היופי של הפסוק שנתן את ההשראה לשיר.

האוסף הוא טיול מוסיקלי בשבילי התנ"ך.

החלום שלי הוא, שבכל בית, אצל כל מורה לתנ"ך, בכל בית-ספר יהיה האוסף הזה; שהשירים יעוררו את הסקרנות של בני הנוער; שדרך השירים והמוסיקה בני הנוער יאהבו את התנ"ך.

אני זוכרת שהמורים שלי לתנ"ך היו אומרים לנו: שימו את התנ"ך ליד המיטה, וקראו פרק אחד כל ערב.

אני מודה שלא בדיוק קיימתי את ההמלצה הזו, אבל המורים שלי הצליחו לטעת בנו את האהבה לתנ"ך. הייתי רוצה שגם המורים של היום יצליחו לקרב את הנוער לתנ"ך.

אם אוכל לתרום לכך בעזרת האוסף הזה – אהיה מאושרת".

ציפי מזר

אני אוהב אותך לאה

המילים: אהוד מנור

הלחן: צביקה פיק

את אותו הבוקר לא אשכח,
כשטמנת ראשך בתוך הכר,
אור השמש על האוהל נח,
וראשי הלום שיכר.

כשלחשתי באוזןך את שמה,
את נדי אספת ביד קרחה,
ודמעה אחת חמה אל כפות ידי נשרה.

הנה ימים רבים חלפו ושתי ידי עייפו
ועינייך מה יפו כעיני רחל.

אני אוהב אותך, לאה, אוהב אותך גאה
אם אשכח אותך, לאה, שמי לא ישכח.

אל ימר לבך על אחותך,
הן בנייד לצדך יושבים
אל תפני, אשה, את מבטך,
כל חלומותי קרובים.

מה בקשתך, אמרי לאה,
שבע השנים חלפו מזמן,
ונותרה רק עוד שעה טרם ייסגר הגן.

הנה ימים רבים חלפו...

ועיני לאה רבות ורחל היתה יפת תאר
ויפת מראה (בראשית פרק כ"ט פסוק י"ז)

אהוד מנור כתב את השיר מפני שהסיפור התנ"כי נגע ללבו, ובכמרו רחמיו (הוא ריחם) על לאה, שלא זכתה להיות נאהבת.

מתוך הספר: "בראשית", מאת הצלם אבי גולדברג; הוצאת משרד הביטחון, ובית ההוצאה MOD

בראשית

המילים: חיים חפר

הלחן: אלכסנדר (סשה) ארגוב

בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום וביום הראשון הבדיל אלוקים בין חושך לאור ויהי אור והבוקר בהיר זרח בעולם ואחריו בא הלילה שחור ויהי ערב ויהי בוקר - יום אחד וביום השני הוא יצר את הרקיע הרקיע הנפלא והכחול הרקיע שפרץ מתוך המים והבקיע ונפרש מעל גבוה ועגול וביום השלישי הוא יצר את היבשת את העמק את ההר ואת הים ונטע הרבה עצים וגם שתל פרחים ונדשא שהפליאו את העין ביופיים ויהי ערב ויהי בוקר - יום שלישי וביום הרביעי את השמש ברא וירח עלה בלילות רבבות כוכבים כל כוכב הוא מזל סובבו ועברו במסילות ויהי ערב ויהי בוקר - רביעי וביום חמישי הוא יצר חיים במים הצדפים את הדגים התנינים ובאותו היום פרחו בני הכנף אל השמים הנשרים הסנוניות והיונים וביום השישי הוא יצר חיות בחלד הפילים האיילות והצבועים ובאותו היום ממש הוא ברא אדם בצלם הוא ברא אדם בצלם אלוקים ויהי ערב ויהי בוקר - יום שישי

אברהם ושרה

המילים: איציק מאנגער

התרגום: חיים חפר

הלחן: דובי זלצר

אבריימל מתי יהיה לי בן הן אנו כבר באים בימים אשה אחרת בגילי הרתה כבר שתים-עשרה פעמים ים טי די די דם ים טם טם ים טי די די דם - טם טם! אברם אבינו שותק ומחייך... אבריימל מתי יהיה לי בן הן אנו כבר באים בימים אשה אחרת בגילי הרתה כבר שתים-עשרה פעמים ים טי די די דם ים טם טם ים טי די די דם - טם טם! אברם אבינו שותק ומחייך... אבריימל דע כי בלילות גופי בבכי מר מרעיד הלא הגר היא רק שפחה ואני היא האשה החוקית ים טי די די דם ים טם טם ים טי די די דם - טם טם! כוכב אראה בתוך חלום נדמה לי זאת נשמת ילדי בחושך גשם ורוחות יבכה בדרך הנדודים אברם אבינו שותק ומחייך...

כשילפעים בנה של הגר בשמש מקפץ כמו גדי ארכון אז ללטף אותו ולפתע עצובה ידי

ים טי די די דם ים טם טם ים טי די די דם - טם טם! אברם אבינו שותק ומחייך... אבריימל מתי יהיה לי בן הן אנו כבר באים בימים אשה אחרת בגילי הרתה כבר שתים-עשרה פעמים ים טי די די דם ים טם טם ים טי די די דם - טם טם! אברם אבינו שותק ומחייך... אבריימל דע כי בלילות גופי בבכי מר מרעיד הלא הגר היא רק שפחה ואני היא האשה החוקית ים טי די די דם ים טם טם ים טי די די דם - טם טם! כוכב אראה בתוך חלום נדמה לי זאת נשמת ילדי בחושך גשם ורוחות יבכה בדרך הנדודים אברם אבינו שותק ומחייך... ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלתי היתה לי עדנה ואדני זקן ובראשית פרק י"ח פסוק י"ב) מתוך ההפקה המקורית של "אברהם אבינו נגד שרה אמנו" - שירי החומש של איציק מאנגער (1970)

מתוך הספר: "בראשית", מאת הצלם אבי גולדברג; הוצאת משרד הביטחון, ובית ההוצאה MOD